

Vuoden 1996 tulokset 21 suomalaisen hyönteislajin levinneisyyskartoituksesta

Resultat av kartering av 21 insektarters utbredning i Finland år 1996

Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81

Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81 1996: Vuoden 1996 tulokset 21 suomalaisen hyönteislajin levinneisyyskartoituksesta / Resultat av kartering av 21 insektarters utbredning i Finland år 1996 (Results of the mapping in 1996 of the distribution of 21 insect species in Finland). — Sahlbergia 3:63 - 75.

The results of the project "Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81" for the year 1996 are presented. Observations were made on the occurrence and absence of 21 (+ 3 extra) species of insects in Finland and marked on 10 x 10 km square grid maps. 171 persons (largely amateurs) participated and returned 3113 observations from 763 of the total of 3852 squares. Maps of the distribution of all target species are presented. The number of observations per person, 17.5, was very low because of quite unsettled weather-conditions during the summer. For many species the flying period was delayed by 1-2 weeks in July due to rainy and cloudy weather. Yponomeuta evonymellus still declined since its peak in 1993.

Hyönteiskartoitus/Insektkartering 81, Zoological Museum/Division of Entomology, P.O.Box 17 (P. Rautatiekatu 13), SF-00014 University of Helsinki, Finland.

Johdanto

Vuoden 1996 Hyönteiskartoitus 81 tulokset esitetään perinteiseen tapaan sisältäen tilastotaulukon, levinneisyyskartat ja fenologiadiagrammit. Kuluneen kesän aikana Suomen Luonto -lehdessä teetätti lukijakyselyn kiiltomadoista. Tulokset lehteen saapuneista havainnoista on saatu myös Eläinmuseon käyttöön, ja tulokset on yhdistetty levinneisyyskarttaan mutta ei tilastotietoihin.

Yleisiä tuloksia

Vuoden 1996 havaintokausi oli edelliseen vuoteen nähden hyvin huono. Kaikkien lajien havaintomäärät vähenivät. Kevään epävakaa sää kuvaa hyvin nokkosperhosen, sitruunaperhosen, suruvaipan ja neitoperhosen kovin hajanainen lentokausi. Kesällä mm. apolloperhosen ja metsänokiperhosen lentokausi myöhästyi 1-2 viikolla.

Havainnoitsijoiden määrä oli poikkeuksellisen alhainen, ja havaintojen lukumäärä henkilöä kohden jäi niinkin alhaiseksi kuin 17.5.

Inledning

Resultatet av Insektkartering 81 för år 1996 presenteras i traditionell stil med statistiktabel, utbredningskartor och fenologiagram. Under den gångna sommaren utförde tidskriften Suomen Luonto en läsarenkät om lysmasken. Resultaten av de inkomna observationerna har även ställts till Zoologiska museets disposition, och de har inkluderats på utbredningskartan men inte i statistiken.

Allmänna resultat

Observationsperioden 1996 var mycket dålig i relation till föregående år. Observationerna för alla arter minskade. Det ostadiga vädret återspeglas väl i de ojämna flygtiderna för nässelfjärilen, citronfjärilen, sorgmanteln och skogsgräsfjärilen. Under sommaren försenades bl. a. apollofjärilens och skogsgräsfjärilens flygtider med 1-2 veckor.

Observatörernas antal var rekordlångt och observationernas antal per person blev så lågt som 17.5.

	Havainnoitsijoita Observatörer					Havaintoruutuja Observationsrutor					Positiivisia havaintoja Positiva observationer				
	1992	1993	1994	1995	1996	1992	1993	1994	1995	1996	1992	1993	1994	1995	1996
1 <i>A. virgo</i>	79	46	61	63	40	124	68	109	107	53	133	74	126	113	55
2 <i>A. splendens</i>	13	15	21	25	12	13	16	17	23	12	23	17	17	24	12
3 <i>P. stridulus</i>	2	8	4	7	2	2	5	2	5	1	2	10	17	5	1
4 <i>P. quadrimaculata</i>	16	17	15	15	11	14	17	12	13	11	16	17	12	14	12
5 <i>P. lamed</i>	1	7	4	0	3	1	6	2	0	2	1	7	2	0	2
6 <i>C. nemoralis</i>	45	48	39	44	36	52	56	41	46	41	70	65	47	65	46
7 <i>C. hortensis</i>	14	24	17	23	16	16	25	13	24	15	22	30	16	30	16
8 <i>O. nasicornis</i>	10	15	13	19	16	10	17	8	15	16	11	18	8	18	16
9 <i>M. hippocastani</i>	9	24	13	22	10	9	27	9	21	7	11	31	9	23	7
10 <i>U. gigas</i>	24	21	14	26	22	25	18	10	28	20	25	18	10	29	22
11 <i>A. cardamines</i>	170	154	125	157	101	298	321	228	364	157	456	465	290	504	188
12 <i>C. palaeno</i>	85	70	52	79	32	167	132	82	174	45	204	164	106	207	49
13 <i>G. rhamni</i>	194	176	168	184	144	520	508	445	642	473	1181	1198	881	1367	851
14 <i>E. ligea</i>	103	131	78	137	75	175	293	148	394	167	228	408	193	549	197
15 <i>P. machaon</i>	118	106	104	119	85	166	146	110	202	126	200	177	123	254	151
16 <i>P. apollo</i>	7	15	17	18	17	6	11	11	12	10	10	13	19	19	25
17 <i>N. antiopa</i>	189	172	158	164	125	387	344	264	305	224	604	550	413	431	310
18 <i>L. populi</i>	40	28	23	49	22	58	37	16	98	22	85	40	17	120	24
19 <i>A. urticae</i>	196	176	185	197	149	428	424	501	604	358	813	828	1132	1359	614
20 <i>I. io</i>	132	130	128	134	107	177	161	172	195	150	311	298	344	416	251
21 <i>Y. evonymellus</i>	90	98	68	42	35	263	331	120	47	17	520	636	158	53	18
Yhteensä / Totalt	240	199	231	223	171	1001	967	836	1098	763	4918	5064	4420	6140	3113
Lisälajit / Tilläggsarterna															
22 <i>V. atalanta</i>	89	18	115	127	55	105	14	174	184	62	141	17	308	285	79
23 <i>L. noctiluca</i>	58	35	37	53	31	75	39	44	59	31	88	45	50	66	32
24 <i>L. cervi</i>	108	66	65	92	61	185	122	98	166	107	236	142	122	189	132

Taulukko 1. Havainnoitsijat ja positiiviset havainnot kohdelajeittain.

Tabell 1. Observatörer och positiva observationer målartsvis.

Lajikohtaisia huomioita

Kun yleisesti kaikkien lajien havaintomäärät vähenivät, seuraavassa tarkastellaan lähinnä keskiarvosta poikkeavia muutoksia lähemmin.

- *Carabus hortensis*. Normaalia selvästi vähemmän havaintoja.
- *Oryctes nasicornis*. Kuluneella kaudella tehtiin lähes yhtä monta havaintoa kuin edellisellä kaudella. Laji on kuitenkin yleisesti ottaen vähentynyt viime vuosina.
- *Anthocharis cardamines* ja *Colias palaeno*. Normaalia selvästi vähemmän havaintoja.
- *Erebia ligea*. Havaintojen määrä oli parillisvuosien määrään nähden hyvä. Lajin kanta ei ilmeisesti ole kovinkaan herkkä säävaihteluille.

Kommentarer till arterna

Då allmänt taget observationerna för alla arter minskade, behandlas i det följande närmast de arter som relativt sett avviker från medeltalen.

- *Carabus hortensis*. Relativt färre observationer än normalt.
- *Oryctes nasicornis*. Under den gångna säsongen gjordes nästan lika många observationer som under föregående år. Arten har dock gått nedåt de senaste åren.
- *Anthocharis cardamines* ja *Colias palaeno*. Betydligt färre observationer än normalt.
- *Erebia ligea*. Observationernas antal var mycket gott för de jämna åren. Artens populationer är tydligen inte alltför känsliga för variationer i väderlek.

- *Parnassius apollo*. Sääolosuhteiden takia lajin lentoaika oli 1-2 viikkoa myöhässä. Havaintojen määrä viittaa kuitenkin kannan vahvistumiseen. Myös sisämaasta tuli havainto.
- *Limenitis populi*. Havaintojen määrä romahti noin viidennekseen edellisvuodesta. Laji tarvitsee parempia lentosuhteita.
- *Yponomeuta evonymellus*. Laji kanta on kuluneen kauden aikana todennäköisesti saavuttanut huippujen välisen pohjatason.
- *Vanessa atalanta*. Vähentyneistä havainnoista huolimatta loppukesällä ilmestyi myös kotimainen kanta.
- *Lampyrus noctiluca*. Ei tilastomuutoksia. Karttoihin on yhdistetty myös Suomen Luonto-lehteen palaute-
tut kiiltomatohavainnot.
- *Lipoptena cervi*. Hirvikärpäsellä on edelleen vahva kanta maassamme.
- *Parnassius apollo*. Pga. väderleksförhållandena försenades flygtiderna med 1-2 veckor. Observationernas antal tyder dock på förstärkta populationer. Nu gjordes även en observation i inlandet.
- *Limenitis populi*. Observationernas antal sjönk till en femtedel jämfört med föregående år. Arten förutsätter betydligt bättre flygväder.
- *Yponomeuta evonymellus*. Arten har under denna säsong uppenbarligen nått bottennivån mellan två toppar.
- *Vanessa atalanta*. Trots minskade observationer uppträdde också en inhemsk population på sensommaren.
- *Lampyrus noctiluca*. Inga förändringar i statistiken. I kartorna ingår dock även rapporterna som inkommit till tidskriften Suomen Luonto.
- *Lipoptena cervi*. Älgflugan har fortfarande starka populationer i vårt land.

Havainnoitsijat 1996 Observatörer

Aalto Jarmo	ENONTEKIÖ	Iivonen Pirjo	TURKU
Alander Jarmo & Elisa	ESPOO	Iivessalo Touko	TURKU
Alava Seppo	HELSINKI	Iso-Iivari Lasse	TURKU
Annala Katri	HAUKIPUDAS	Itkonen Paavo	OULU
Bagh von Peter	BORGÅ	Itämies Juhani	OULU
Biström Olof & Gun	HELSINKI	Jantunen Jorma	VOIKKAA
Bruun Henrik	ÅBO	Jarva-Kärenlampi Marja-Liisa	VAALA
Cederlöf John	KIIKKA	Kaakinen Kimmo	ROVANIEMI
Degerman Henrik	VICHTIS	Kaila Lauri	HELSINKI
Elfving Olli & Roope	HELSINKI	Kangas Jaakko K.	PÄLKÄNE
Eskola Juha	OULU	Kantola Markku	SÄKYLÄ
Fabricius Sven	ESBO	Kantonen Pauli	PARIKKALA
Fernelius Lars-Erik	HELSINKI	Karhe Hannu	NOKIA
Forsell Raili	ORIMATTILA	Karhu Niilo	HELSINKI
Färkkilä Markus	ESPOO	Karjalainen Eino	KORHOLANMÄKI
Göös Kaarina E.	HELSINKI	Karjalainen Kalevi	RIIHIMÄKI
Hackman Walter & Thomas	HELSINGFORS	Karjalainen Raimo	LOHJA
Haeggström Carl-Adam	ESBO	Karjalainen Seppo	HAMINA
Haikonen Veli	LAHTI	Karppanen Ilkka	HELSINKI
Halkola Jari	TEUVA	Karvonen Eero	HELSINKI
Halminen Antti	HÄMEENLINNA	Kauranen Juhani	KOKKOLA
Hartikainen Aimo	KUOPIO	Kelo Jorma	KUOPIO
Hedberg Karin	GRANKULLA	Kero Inkeri	SAVONLINNA
Heiramo Tuomas	VANTAA	Kiho Pekka	JYVÄSKYLÄ
Helastie Ilkka	HELSINKI	Kohonen Leo	HÄMEENKOSKI
Honkanen Esa	HEINOLA	Koivu Jouko	RUUKKI
Honkanen Pekka	ANJALANKOSKI	Koivu Maija-Liisa	LAHTI
Hyttinen Juha	KUOPIO	Komulainen Alpo	SOTKAMO
Hyvärilä Ari	KARSIKAS	Koski Tapio	HELSINKI
Hänninen Liisa	HÄMEENLINNA	Kovanen Juhani	MIKKELI

Kronholm Heikki	KOUVOLA	Pylkkönen Hemmo	PEIPOHJA
Kummu Kati	HELSINKI	Pöyry Juha	HELSINKI
Kurki Eero A.	HÄMEENLINNA	Reuter Tom	HELSINGFORS
Kurki Ilpo	HELSINKI	Ruonala Ritva	OULU
Laasonen Erkki M & Leena	HELSINKI	Rutanen Ilpo	HYVINKÄÄ
Lahdenperä Liisa & Lauri	KIVINIEMI	Ryyppö Kyösti	IITTALA
Lahtinen Olli & Kari	TIKKAKOSKI	Räsänen Pertti	KAAVI
Lappi Esko	LIEKSA	Saarinen Kari	PORI
Launiainen Pentti	HELSINKI	Saarinen Markku O	VAASA
Laurema Seppo	ESPOO	Saarinen Veijo	TAMPERE
Lehti Aimo	NAKKILA	Salo Marja	VIHTI
Lehtola Pasi	JYVÄSKYLÄ	Salonen Seppo	ESPOO
Liljeblad Markku	LAPPEENRANTA	Sandberg Pertti	KELLOKOSKI
Linden Jari	VAMMALA	Sappinen Juhani	VALKEAKOSKI
Lindgren Lars	HELSINGFORS	Schakir Ilhan	KOTKA
Lindqvist Markku	VANTAA	Silfverberg Hans	HELSINGFORS
Lindroos Antti	TAMPERE	Silvonon Kimmo	ESPOO
Linkola Martti & Hannu	HELSINKI	Sjöman Heikki	RAUTALAMPI
Linna Heikki	ASKOLA	Sjöman Seppo	VIITASAARI
Liusvaara Pekka K.	HELSINKI	Sjöman Uolevi	OULU
Lönnqvist Bo	HELSINGFORS	Stockmann Eva	HELSINGFORS
Makkonen Veikko	KITEE	Sulkava Pertti & Risto	HAAPAMÄKI
Malkavaara Liisa	HAAPAVESI	Suutari Tero	OULAINEN
Manninen Arvo	HELSINKI	Suviranta Annikki	HELSINKI
Martikainen Kaisa	ESPOO	Taavitsainen Matti	HELSINKI
Martikainen Petri		Tahvanainen Kari	JÄRVENPÄÄ
Martikainen Risto	TAMPERE	Teräs Ilkka	ESPOO
Metsämuuronen Mika	ANJALANKOSKI	Tiittanen Jukka	NAARAJÄRVI
Mikkola Rauno	ORIVESI	Tittonen Jouni	TURKU
Mikkola Ritva	KOSKI TL	Tolonen Juhani	TAMPERE
Mikkonen Urho	OULU	Tolvanen Esko Matti	HELSINKI
Montell Elsa	OIKARAINEN	Tomberg Jussi	HELSINKI
Mäkelä Samu	MARIEHAMN	Tulonen Veikko	VANTAA
Mäkinen Jussi	KÖYLJÖ	Tuura Leena & Anniina	VANTAA
Mäkineva Jarkko	TAMPERE	Uusi-Ilkainen Tomi	KEMPELE
Mäkisalo Ilmari	KUHMO	Vainio Toini	VIIALA
Nieminen Pentti	VASKIVESI	Valta Olavi	IISALMI
Niiranen Kari	MASKU	Valtonen Pekka	KANGASALA
Oja Tuula	OULU	Venho Jouko	PORI
Parkkari Markku	VANTAA	Vesterinen Matti	KUUSANKOSKI
Paukkunen Juha	LAPINJÄRVI	Virtanen Charlotta	VANTAA
Peltonen Eero	MÖYKKY	Visapää Markku	LAHTI
Peltonen Osmo K	VANTAA	Vuorisalo Juhani	PERNIÖ
Perälä Erkki	KAIPOLA	Wahlgren Aarne	LEHMO
Pienmunne Esa	VANTAA	Wallén Kaj	LAPPEENRANTA
Pietiläinen Heikki	HELSINKI	Warburton Thomas	HELSINGFORS
Pihlava Mirja	MANNILA	Wetenhovi Jorma	HELSINKI
Pirhonen Pertti & Eeva-Liisa	MIKKELI	Ylönen Kaarina	REILA
Puhakainen Hilikka	SUONENJOKI	Äyräs Pirkko	NAANTALI
Pulli Timo	MASKU	Östman Magnus	ÄBO

Havaintodiagrammit ja levinneisykartat

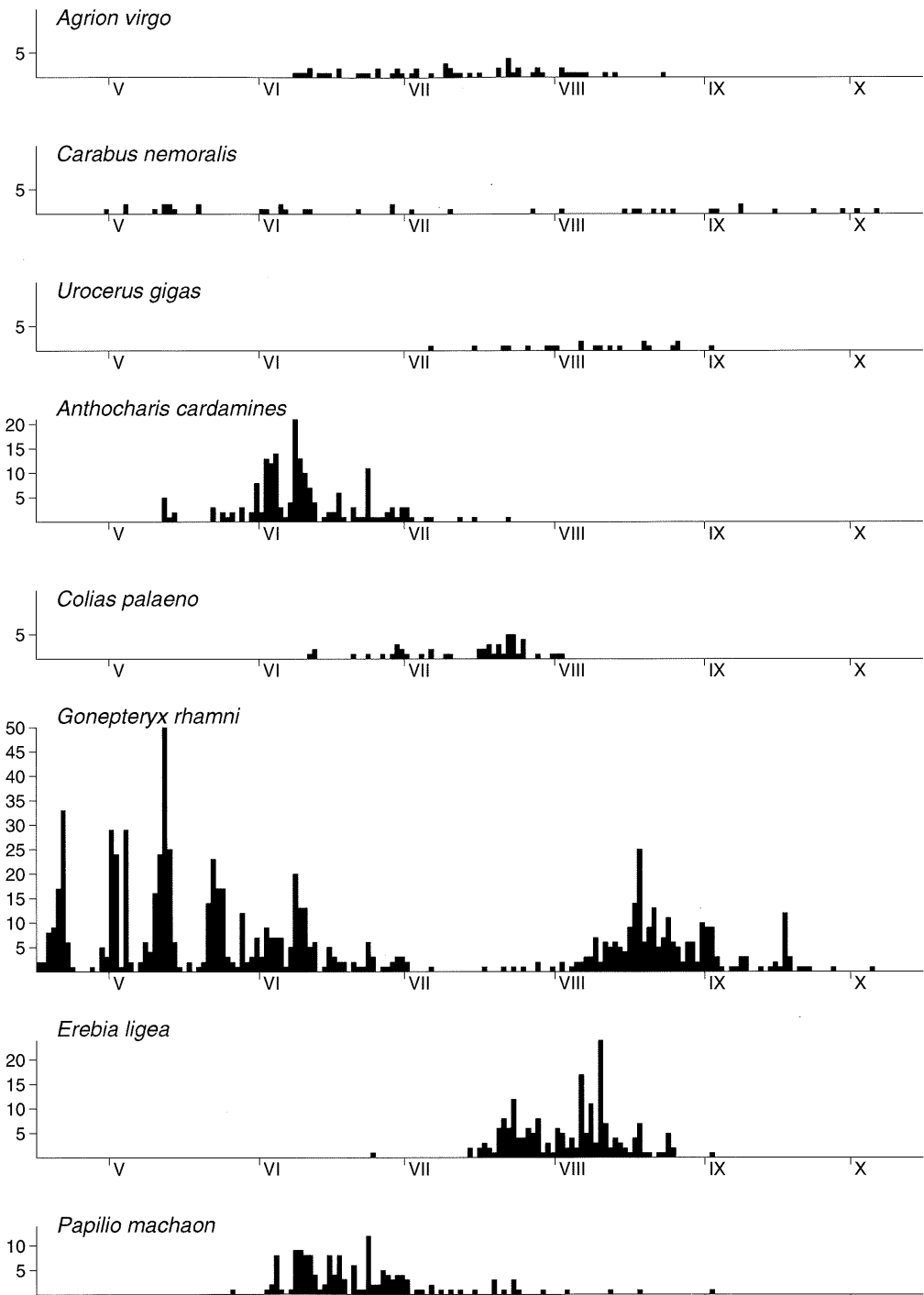
Havaintodiagrammien ajanjakso on 1.5.-30.9. Kuhunkin diagrammiin on otettu koko Suomen havainnot. Levinneisykartoissa

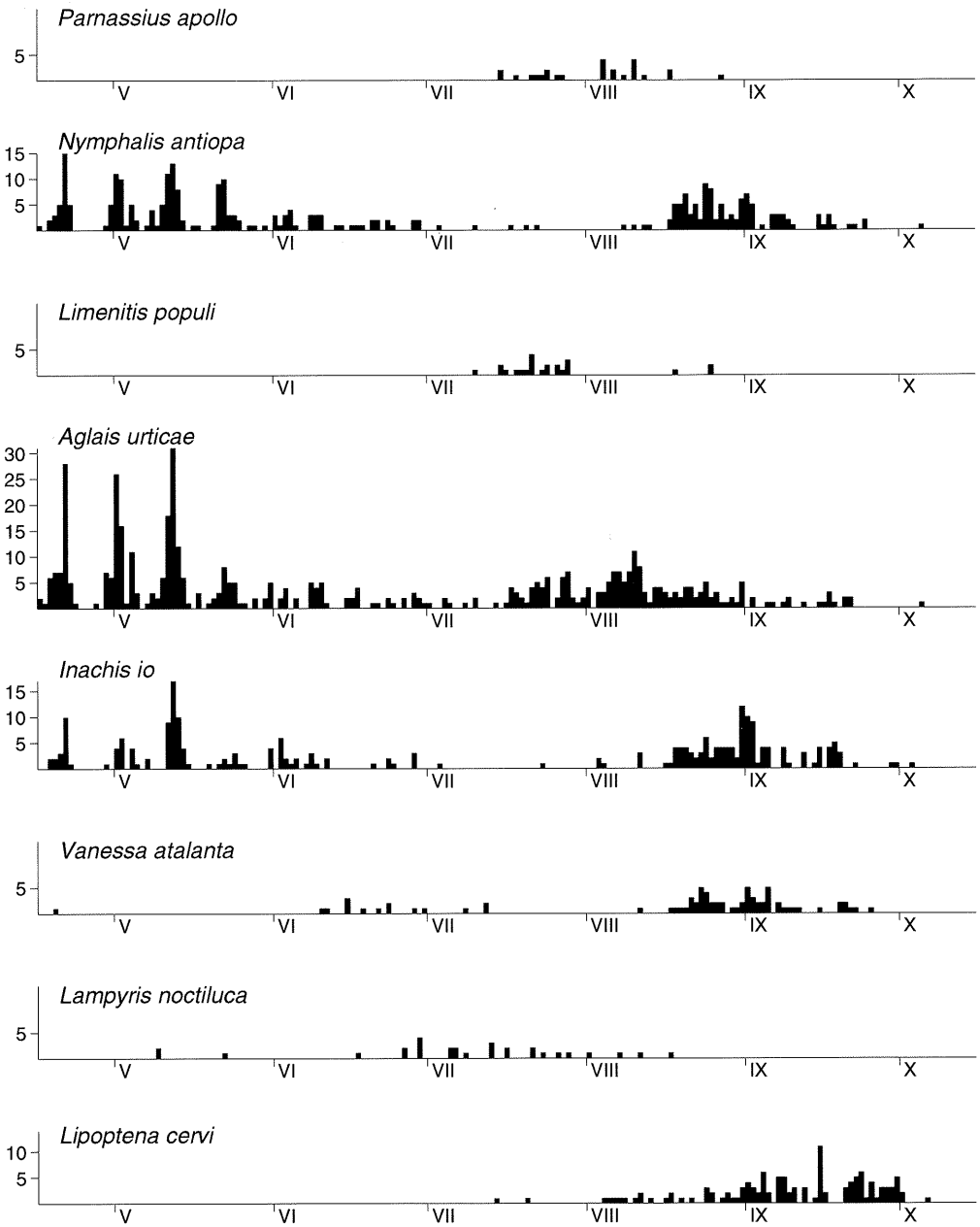
- = positiivinen havainto
- = negatiivinen havainto

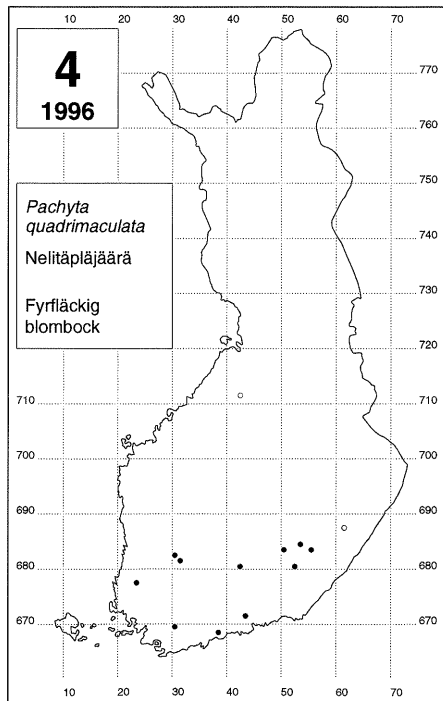
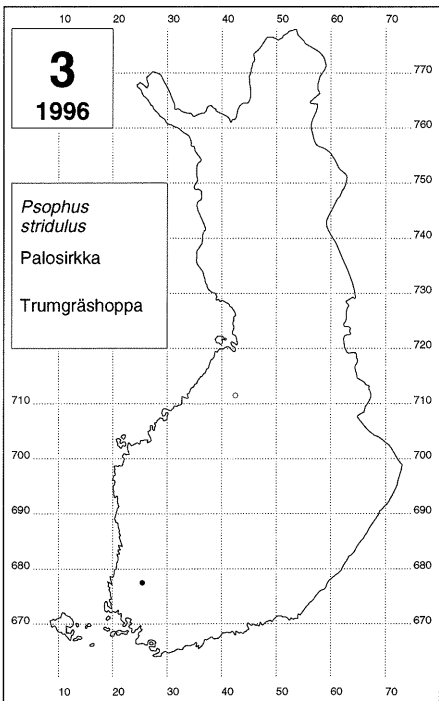
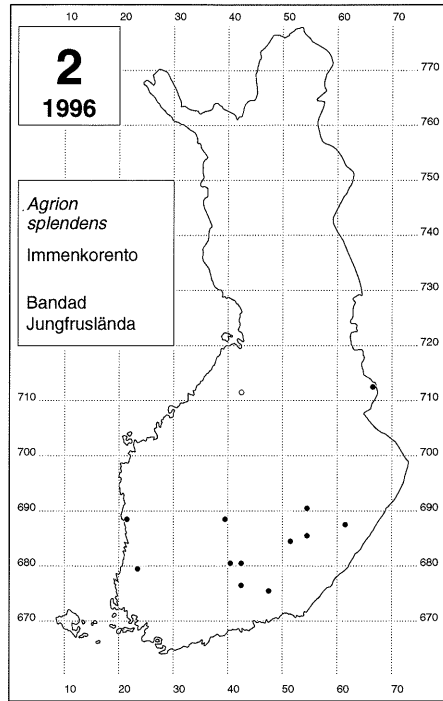
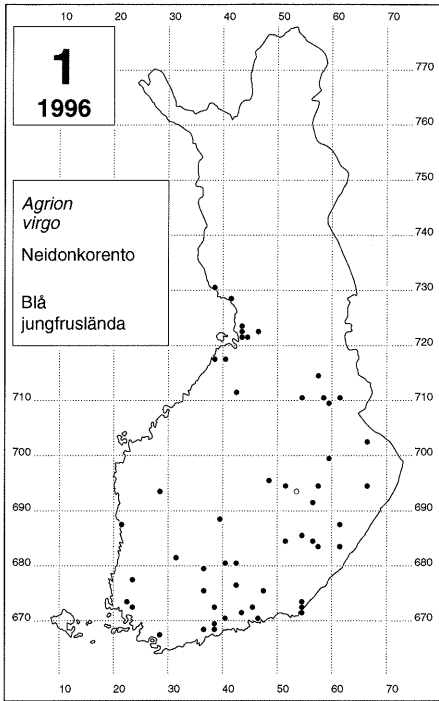
Observationsdiagram och utbredningskartor

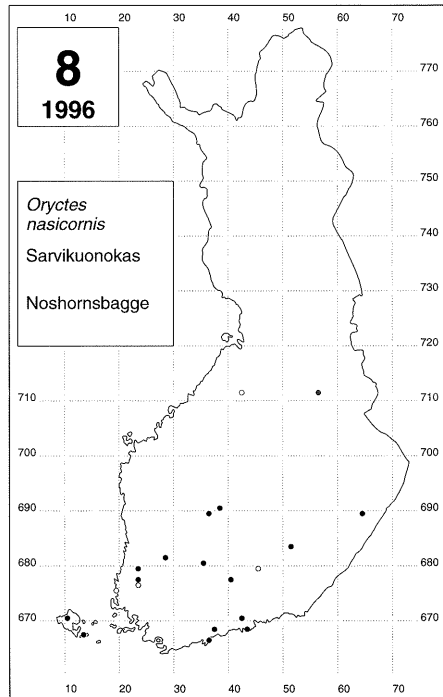
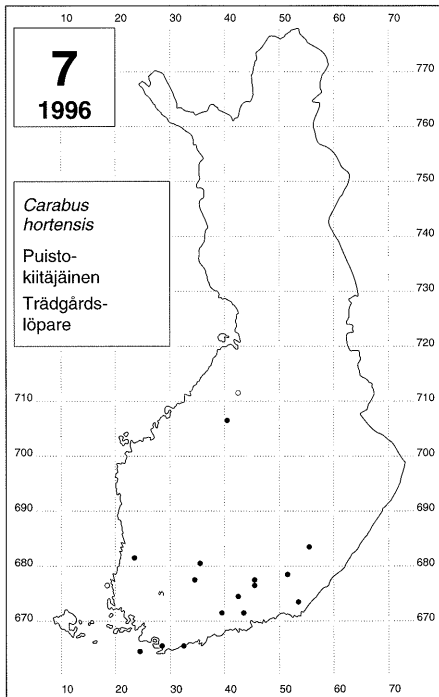
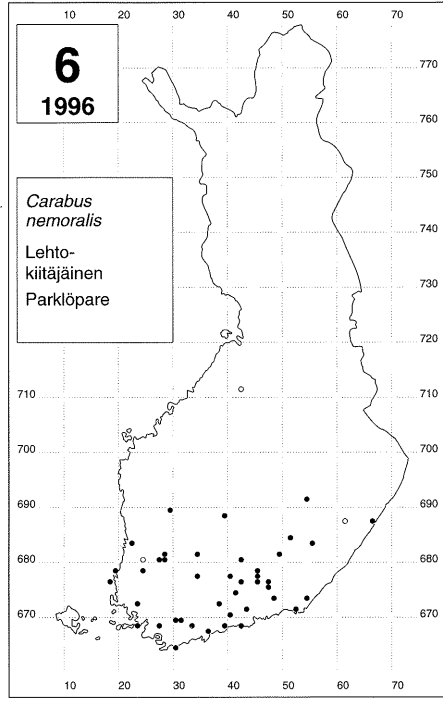
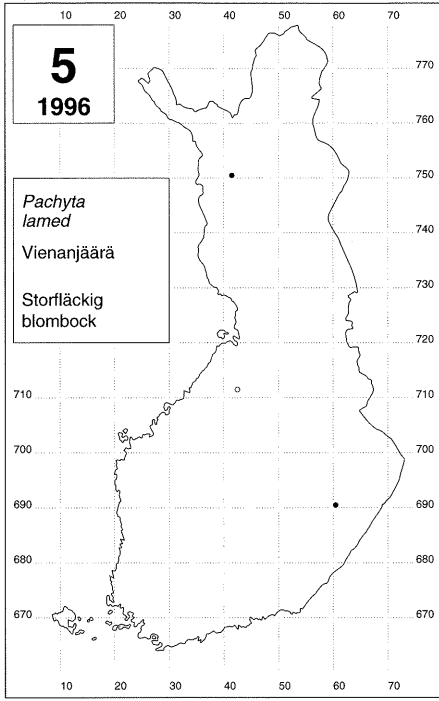
Observationsdiagrammens tidsperiod är 1.5.-30.9. I varje diagram ingår observationer från hela Finland. I utbredningskartorna är

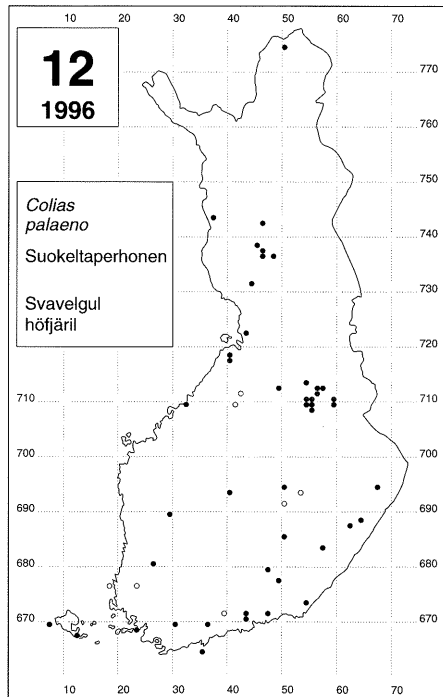
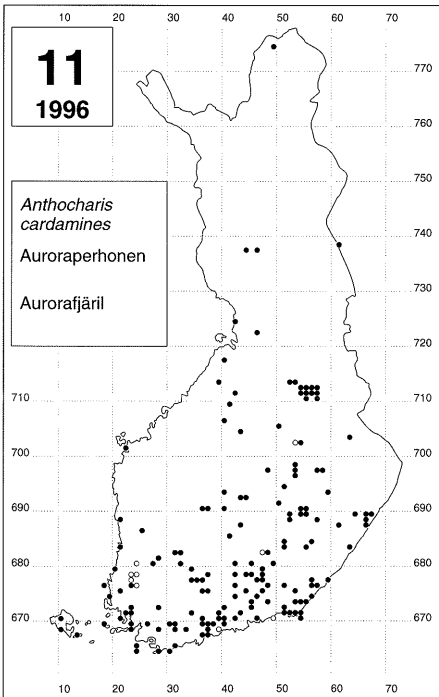
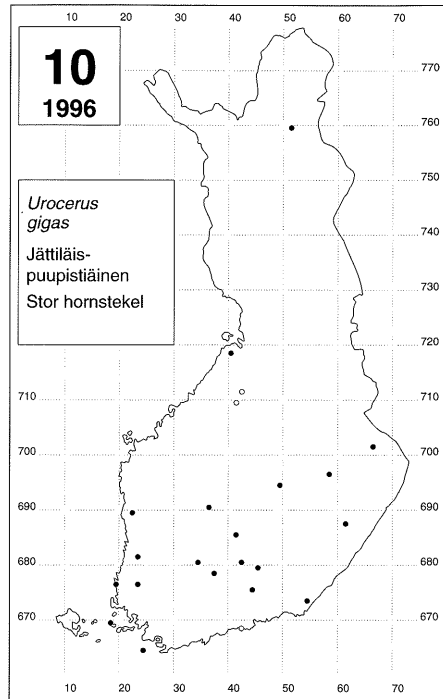
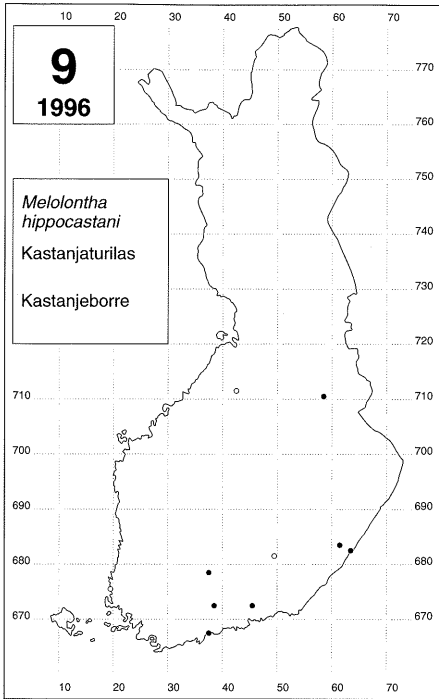
- = positiv observation
- = negativ observation

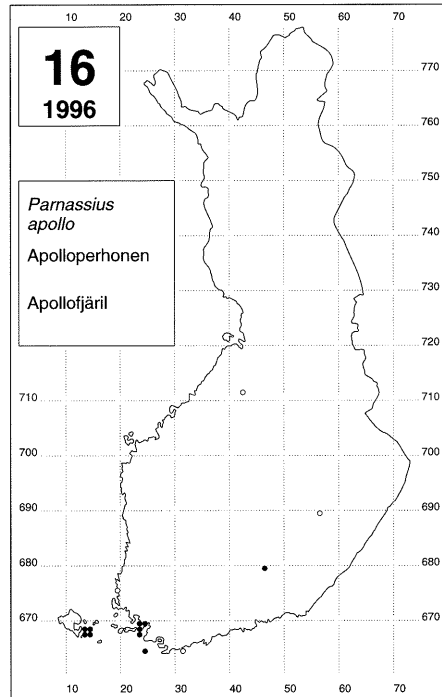
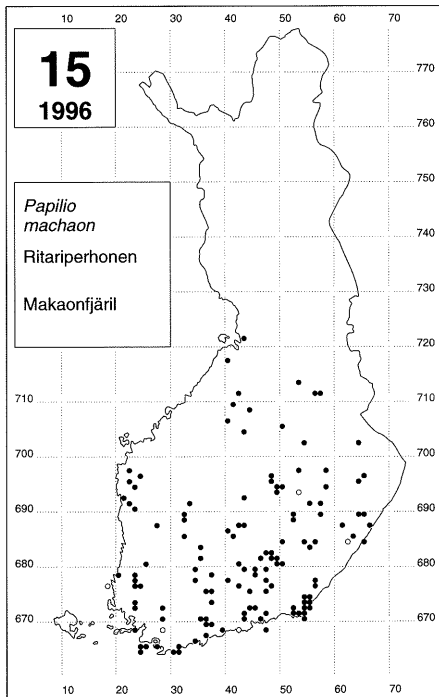
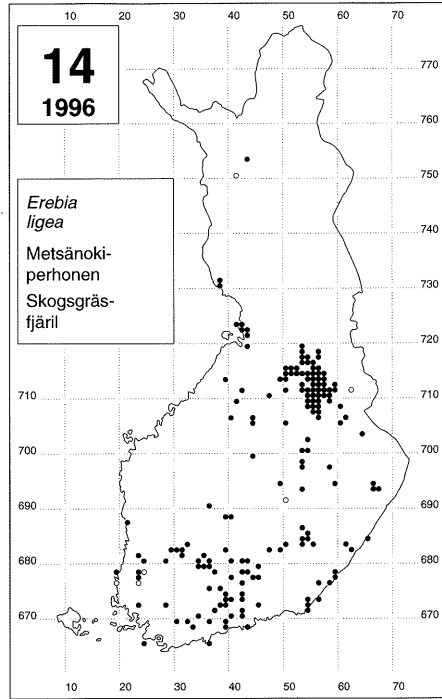
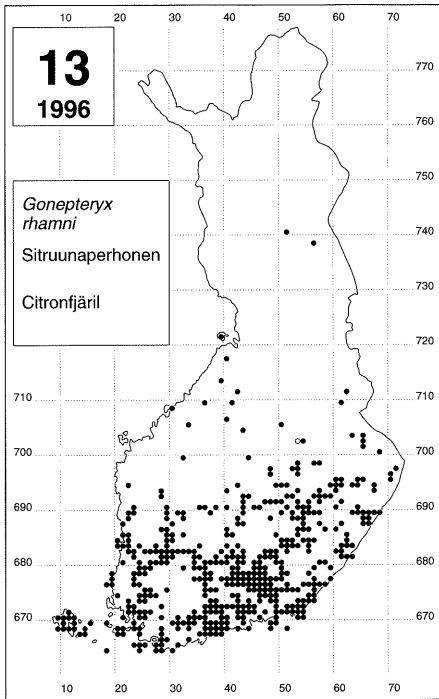

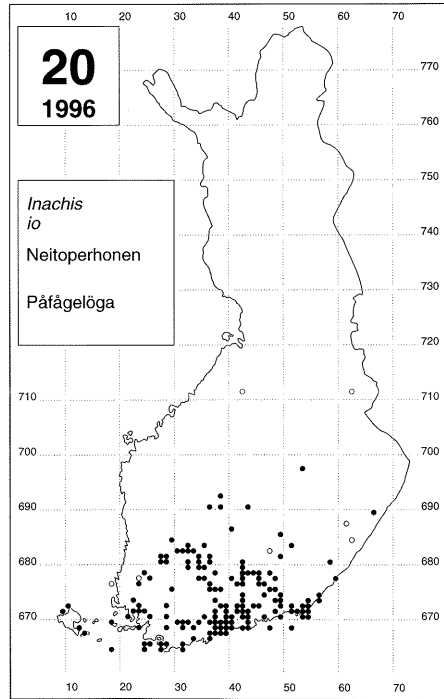
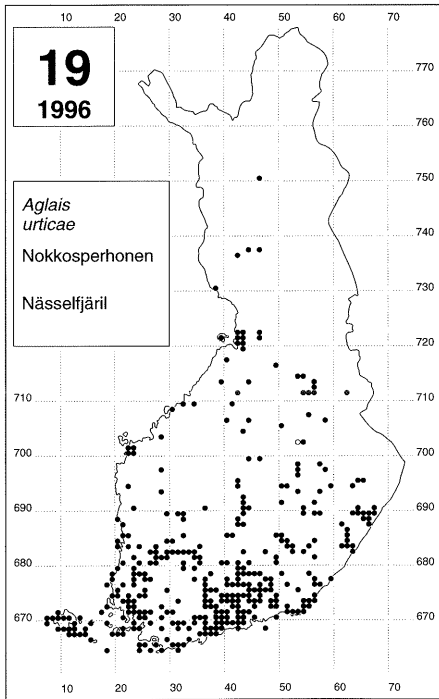
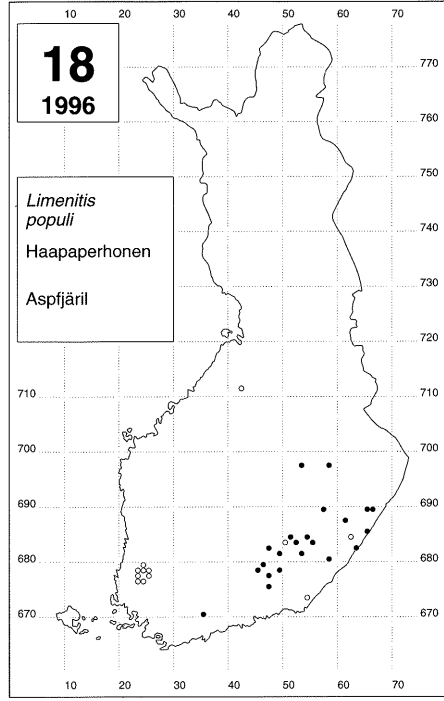
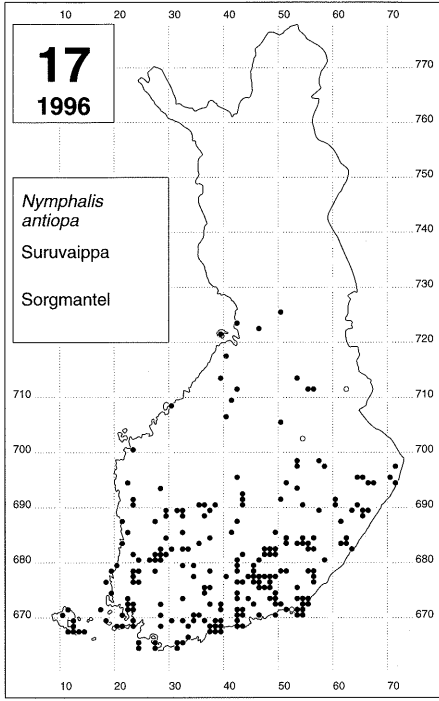

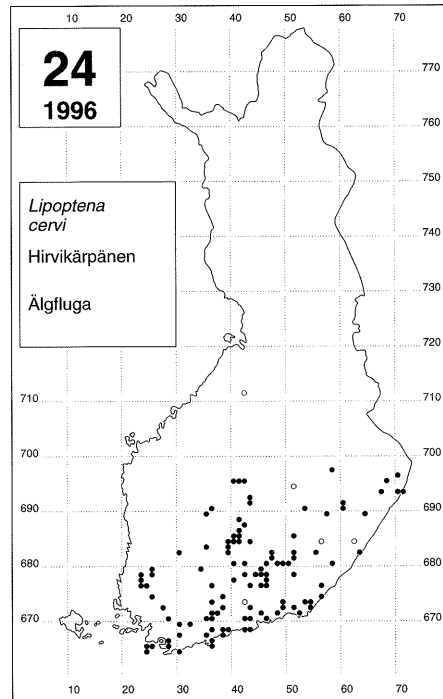
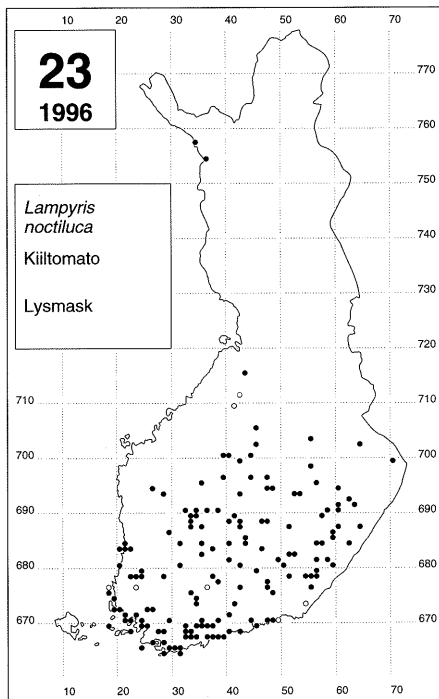
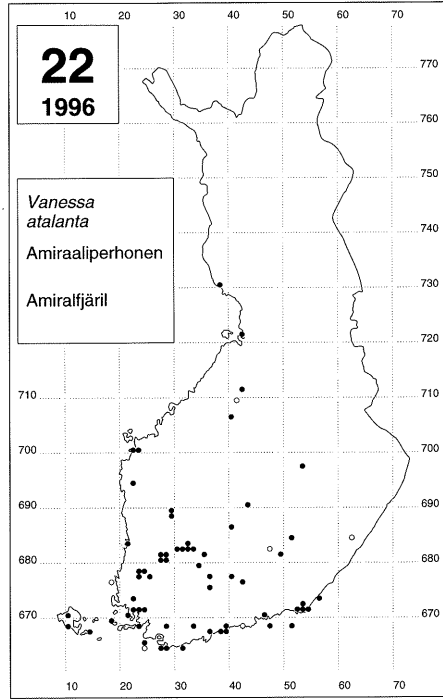
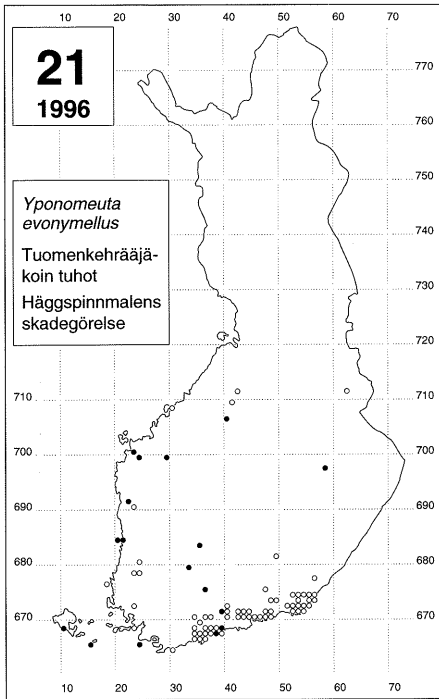

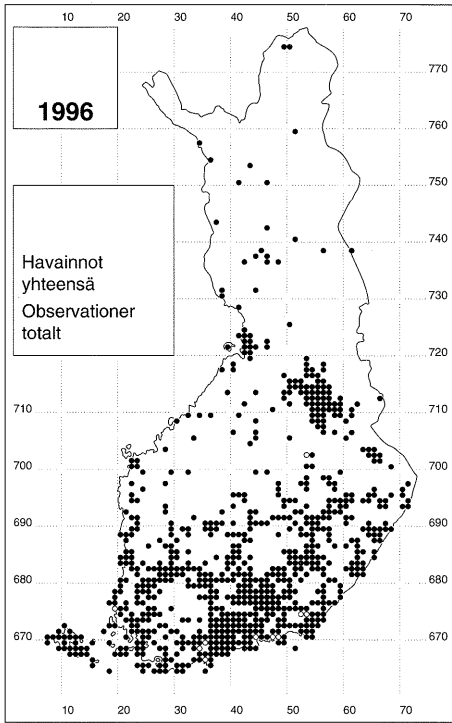

Kiitämme kaikkia havainnoitsijoita ja toivomme yhteistyön jatkuvan monta vuotta!

Luonnontieteellisen keskusmuseon eläinmuseon
hyönteisosasto
Helsingin Hyönteistieteellinen Yhdistys
Suomen Hyönteistieteellinen Seura
Suomen Perhostutkijain Seura

Vi tackar alla våra observatörer och hoppas på ett mångårigt fortsatt samarbete!

Naturhistoriska centralmuseets zoologiska museums
entomologiska avdelning
Entomologiska Föreningen i Helsingfors
Suomen Hyönteistieteellinen Seura
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland